

MOLLUSKEN UIT EEN KUNSTMATIG PLASJE TEN ZUIDEN VAN DE MIDSLANDER HOOFDWEG, TERSCHELLING

H.K. Mienis

Molluscs from an artificial pool south of the Midslander Hoofdweg, Terschelling

A pool excavated for temporary storage of run off rainwater in 1999 has been investigated for the presence of aquatic molluscs in the autumns of 2002-2005. In the first year (2002) only two species were encountered, but this number increased in the following years to respectively 7, 8 and 11 species.

The find of *Anisus vorticulus* in 2005 formed a real surprise, because that species had not been recorded from the Isle of Terschelling in the past.

In 1999 heeft men in Midsland een plasje gegraven ten zuiden van de Midslander Hoofdweg tegenover pension "De Haerdstee" (148.6/599.6). Dit nieuwe aquatische biotoop, dat eigenlijk fungeert als een riooloverstort tijdens plensbuien, heeft volgens mij een groot potentiaal voor zoetwater mollusken, ook al omdat men de natuur een handje geholpen heeft door onder anderen het aanplanten van Lisdodde *Typha* langs de noordoever, Gele plomp *Nuphar lutea* op drie plaatsen in het midden van de plas en Waterlelie *Nymphaea alba* op een punt langs de zuidoever.

In de herfst van vier opeenvolgende jaren 2002-2005 heb ik het plasje op de aanwezigheid van weekdieren bemonsterd. De resultaten zijn verenigd in tabel 1. In de naamgeving heb ik Falkner *et al.*, 2001 & 2002 gevolgd.

De resultaten hebben mijn verwachtingen bevestigd: in elk jaar werden meer soorten gevonden dan in het jaar

daarvoor namelijk respectievelijk 2, 7, 8 en 11 soorten in de jaren 2002-2005. Er zit dus een mooie opgaande lijn in de bevolking van dit plasje door aquatische weekdieren: tien slakken en een mossel.

De vondst van de Platte schijfhoren *Anisus vorticulus* in de herfst van 2005 vormde een grote verrassing, want deze soort was nog niet van Terschelling bekend (Visser, 1982). Het plasje voldoet echter volledig aan de eisen van de Platte schijfhoren: een combinatie van een heel dichte aquatische vegetatie en relatief helder water (Gittenberger *et al.*, 1998).

Volgens mij kan deze tendens nog enkele jaren zo doorgaan. In het lijstje ontbreken bijvoorbeeld nog soorten, die in het poldergebied tussen de Midslanderhoofdweg en de Terpweg algemeen voorkomen. Ik denk hier bijvoorbeeld aan de Bron-blaashoren *Physa fontinalis*, het Leverbotlakje *Galba truncatula*, de semi-aquatische Slanke barnsteenslak *Oxyloma elegans* en

Erwtmosseltjes *Pisidium*. Voor mij vormt het in ieder geval een mooie reden om in de herfst van 2006 het plasje opnieuw te bemonsteren.

Een ding heb ik nog op het hart: ten westen van Formerum en Hoorn bevinden zich ook riooloverstorten ten zuiden van de hoofdweg. Deze zijn veel minder op een natuurvriendelijke manier aangelegd en in de herfst van 2004 werd daarin tevergeefs naar weekdieren gezocht.

Literatuur

- Falkner, G., Bank, R.A. & Proschwitz, T. von, 2001. Checklist of the non-marine Molluscan Species-group taxa of the States of Northern, Atlantic and Central Europe (CLE COM I). *Heldia*, 4 (1-2): 1-76.
- Falkner, G., Ripken, Th.E.J. & Falkner, M., 2002. Mollusques continentaux de France. Liste de Référence annotée et Bibliographie. *Patrimoines Naturels*, 52: 1-350.
- Gittenberger, E., Janssen, A.W., Kuijper, W.J., Kuiper, J.G.J., Meijer, T., Velde, G. van der & Vries, J.N. de, 1998. De Nederlandse zoetwatermollusken. Recente en fossiele

weekdieren uit zoet en brak water. *Nederlandse Fauna* 2. 288 pp. Nationaal Natuurhistorisch Museum, Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Visser, G., 1982. Land- and freshwater molluscs and their environment on the Wadden Sea islands. In C.J. Smit, J. den Hollander, W.K.R.E. van Wingerden & W.J. Wolff (Eds.): *Terrestrial and freshwater fauna of the Wadden Sea area, Report 10: 9-31*. A.A. Balkema, Rotterdam.

Adres van de schrijver:

National Mollusc Collection
Dept. Evolution, Systematics & Ecology
Hebrew University
IL-91904 Jerusalem, Israel
en
Mollusc Collection
National Collections of Natural History
Tel Aviv University
IL-69978 Tel Aviv, Israel
E-mail: mienis@netzer.org.il

Tabel 1: Overzicht van de zoetwaterslakken van het plasje ter Midsland

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	09.10.2002	01.10.2003	05.10.2004	03.10.2005
Kleine diepslak	<i>Bithynia leachii</i>	-	+	+	+
Grote diepslak	<i>Bithynia tentaculata</i>	-	-	-	+
Gewone poelslak	<i>Lymnaea stagnalis</i>	+	+	+	+
Ovale poelslak	<i>Radix balthica</i> *	-	+	+	+
Begroeide poelslak	<i>Radix labiata</i> **	-	+	+	+
Draaikolkschijfhoen	<i>Anisus vortex</i>	+	+	+	
Platte schijfhoen	<i>Anisus vorticulus</i>	-	-	-	+
Witte schijfhoen	<i>Gyraulus albus</i>	-	+	+	+
Posthorenslak	<i>Planorbis corneus</i>	-	-	+	+
Gewone schijfhoen	<i>Planorbis planorbis</i>	-	+	+	
Moeras-hoornschaal	<i>Musculium lacustre</i>	-	-	+	

* Deze soort stond voor kort beter bekend als *Radix ovata* (Draparnaud, 1805).

** Dit is de juiste naam voor *Radix peregra* auct. non Müller, 1774.